

Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı ve İnterneti Kullanma Durumlarının İncelenmesi

Mücahit ÖZTÜRK*

Öz

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerini ve internet kullanım durumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri cinsiyet, öğrenim görülen program, internet kullanım tecrübesi açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin internete bağlanırken kullandıkları cihazlar, interneti kullanma amaçları ve kullandıkları sosyal medya platformlarına ilişkin veriler toplanmıştır. Bu çalışma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeliyle yürütülmüştür. Araştırma grubu meslek yüksekokulu sosyal ve teknik programlarda öğrenim gören 196 öğrenciden oluşmaktadır. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin internet kullanım tecrübesi arttıkça akıllı telefon bağımlılık düzeyleri de artmaktadır. Akıllı telefonlar öğrenciler tarafından internete bağlanmak için en çok kullanılan cihaz olarak dikkat çekmiştir. Öğrenciler interneti daha çok sosyal medyaya erişmek amacıyla kullanırken müzik dinlemek, öğrenme faaliyetlerinde bulunmak ve anlık mesajlaşmak yoğun şekilde yapılan faaliyetler arasındadır.

Anahtar kelimeler: Bilgi ve İletişim Teknolojileri, İnternet Kullanımı, Akıllı Telefon Bağımlılığı

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Investigation of Smartphone Addiction and Internet Usage Cases of Students

Abstract

The aim of this study is to investigate the smartphone addiction levels and internet usage of university students in terms of various variables. Smartphone addiction levels of the students were evaluated in terms of gender, education program, and internet experience. This study was carried out with the survey model, which is one of the quantitative research methods. The study group consists of 196 students studying in social and technical programs in a public university vocational college. Smartphone addiction levels of female students were higher than male students. As students' internet usage experience increases, their smartphone addiction levels also increase. Students mostly use smartphone to connect to the internet. The students mostly use the internet to access social media. In addition, they do intensive activities such as listening to music, learning activities and instant messaging.

Keywords: Information and Communication Technologies, Internet Using, Smartphone Addiction

Article Type: Research Article

---

* Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, mucahitozturk@aksaray.edu.tr, Orcid ID: 0000-0003-4293-9086

1. GİRİŞ

Mobil telefonlar başlangıçta sesli görüşme ve kısa mesajla iletişime geçme imkânı verirken günümüzde gelişmiş teknik özellikleriyle farklı hizmetler sunabilmektedir. Müzik dinleme, fotoğraf çekme ve dokunmatik kullanım özelliklerinin yanında internete zaman ve mekândan bağımsız olarak erişebilme fırsatı vermesiyle mobil telefonların kullanımı hızlı bir şekilde artmaktadır.

Mobil telefonlar artık akıllı telefon olarak isimlendirilirken günlük hayatın önemli bir parçası haline gelmiştir (Deng, Ku ve Kong, 2019: 49-50). Akıllı telefonlar ile bankacılık işlemleri, alışveriş yapma, oyun oynama, film izleme, görüntülü konuşma, sosyal medyayı kullanma ve çevrimiçi bilgilere ulaşma gibi faaliyetler yapılabilmektedir. Dünyada ve ülkemizde internet ve sosyal medya kullanımı giderek artmaktadır. Ülkemizde bireyler sosyal medyaya günlük ortalama 2,5 saat zaman ayırmaktadır (Işık ve Kaptangil, 2018: 696). Akıllı telefonlar sosyal medyaya erişimde yoğun şekilde kullanılırken, kolay taşınabilirlik, geniş ekranlı olma ve internete erişebilme gibi özellikleriyle öğrencilerin bu aygıtlarla gereğinden fazla zaman harcamasına ve problemlili kullanımına neden olabilmektedir (Davidovitch ve Yavich, 2018: 2-3; Traş ve Öztemel, 2019: 93). Öğrenciler akıllı telefonlar ile bilgiye ulaşabilme, arkadaşlarıyla içerik paylaşabilme, akademik ve teknik destek alabilme imkânına sahiptir. Diğer taraftan akıllı telefonların aşırı ve uygunsuz kullanımı, bağımlılık, akıllı telefonlardan uzak kalındığında üzülmeye, sinirlenmeye ya da kaygılanma gibi riskleri bulunmaktadır (Chen vd., 2016: 864; Liu vd., 2017: 112-113). Akıllı telefonların kullanılmasına ilişkin bu riskler araştırmacıların dikkatini çekmiş ve akıllı telefon bağımlılığı literatürde çalışan konular arasına girmiştir. Yapılan çalışmalarda akıllı telefon bağımlılığının çoğunlukla demografik değişkenler (cinsiyet, yaş vb.), sosyal medya ve akıllı telefonu kullanma amaçlarıyla ilişkili olarak incelendiği görülmektedir. Akıllı telefonlar sürekli olarak gelişen ve birçok özelliğın eklenmesiyle kullanımı giderek artan bir teknolojidir. Ayrıca mobil internet kullanımı da hızlı bir şekilde artmaktadır. Bu çerçevede akıllı telefon bağımlılığı riski altında bulunan öğrencilerin akıllı telefonları ve interneti kullanım durumlarının sürekli olarak izlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma akıllı telefon kullanımı açısından risk grubunda görülen öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerini çeşitli demografik özelliklerin yanında interneti kullanma durumlarıyla birlikte değerlendirmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Öğrencilerin eğitim, eğlence, iletişim ve araştırma faaliyetlerini internet aracılığıyla yapabilmesi öğrencilerin interneti aktif şekilde kullanmalarına neden olmaktadır (Nayak, 2018: 165-166). Öğrenciler internetteki faaliyetlerini geçmişte bilgisayar ile yaparken günümüzde gelişmiş özelliklerin eklenmesiyle akıllı telefonlarla yapabilmektedir. Akıllı telefonlar öğrencilerin öğrenmesini, sosyal ilişkilerini ve eğlence anlayışlarını değiştirmiştir (Çakır ve Oğuz, 2017: 425-426; Samaha ve Hawi, 2016: 324). Akıllı telefonlar sosyal ve ekonomik yaşamı kolaylaştıran birçok özelliğiyle öğrenciler tarafından sıklıkla kullanılırken bazı problemleri de beraberinde getirebilmektedir. Akıllı telefonlar ile gereğinden fazla zaman harcamak, akıllı telefonlardan uzun süre ayrı kaldığında gerginlik ve huzursuzluk hali, aşırı duygusal tepkiler verme ve akıllı telefon bağımlılığı gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir (Liu vd., 2017: 112-113; Yang vd., 2019: 827-828).

Akıllı telefon bağımlılığı, akıllı telefonların günlük yaşamı olumsuz etkileyebilecek ve hızlı duygusal değişimlere neden olabilecek şekilde aşırı ve kontrolsüz kullanımıdır (Han vd., 2017: 363-364; Yang vd., 2019: 822-823). Akıllı telefon bağımlılığı; akıllı telefona karşı takıntılı düşünceler içerisinde olma (ayrı kaldığında özlemek), ekonomik olarak yüksek maliyetlerine rağmen akıllı telefonlarla daha fazla zaman harcamaya (tolerans göstermek), akıllı telefonu kullanmadığında kaygı duymaya (geri çekilme), akıllı telefon kullanımını kontrol edememe ve eğlenceli olabilecek diğer faaliyetlerle ilgilenmeme gibi durumları içermektedir (Kim, Seo ve David, 2015: 440-441). Yapılan

çalışmalarda akıllı telefonların kullanımı, kişiler arası iletişim, eğlence ve bilgi arama olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır (Hao vd., 2019: 51-59; Jiang ve Zhao, 2016: 2-8). Akıllı telefonların temel işlevi olarak kişiler arası iletişim, diğer kişilerle görüntülü ya da sesli görüşme ile kısa mesajlaşma yoluyla gerçekleşirken öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıklarını artırabilmektedir (Takao, Takahashi ve Kitamura, 2009: 501-502). Eğlence kategorisinde, akıllı telefonların sosyal medya ve Youtube gibi platformları kullanma ve çevrimiçi oyun oynama fırsatı vermesi öğrencilerin akıllı telefonlarla gereğinden fazla zaman harcamalarına neden olabilmektedir (Cho, 2014: 321-323). Bilgi arama açısından akıllı telefonların internet aracılığıyla çevrimiçi öğrenme fırsatı vermesi, bilgiye rahat bir şekilde ulaşma imkânı tanınması öğrencilerin akıllı telefonlara daha fazla bağlanmalarıyla sonuçlanabilmektedir (Hwang ve Park, 2015: 60-62). Akıllı telefonlar işlevsel özellikleriyle öğrencilerin zamanı kontrol edememelerine ve akıllı telefon bağımlısı olmalarına neden olabilmektedir. Öğrenciler akıllı telefonları evde, okulda ve diğer sosyal alanlarda üzerinde taşımaktadır. Bu durum özellikle okulda öğrencilerin öğrenmesini ve motivasyonunu olumsuz etkileyip, yüz yüze iletişimi azaltabilirken dikkatlerini dağıtabilmektedir (Chen vd., 2016: 864-865). Bu çerçevede öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Nitekim son yıllarda öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerini belirlemeye yönelik çalışmalar artmaktadır.

Hong, Chiu ve Huang (2012), üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada kadın öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık riskinin yüksek olduğunu ve akıllı telefon bağımlılığının kişiler arası iletişim boyutuyla ilişkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Yılmaz, Şar ve Civan (2015), lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada kadın öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Aktaş ve Yılmaz (2017), iletişim fakültesi öğrencileriyle yaptığı çalışmada öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin orta düzeyde olduğunu ve kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre akıllı telefon bağımlılıklarının anlamlı şekilde yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin akıllı telefonları çoğunlukla sosyal medya, bilgi arama ve müzik dinleme amaçlı kullandıklarını belirlemiştir. Bulduklu ve Özer (2016), üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanma motivasyonlarını incelemiştir. Çalışmanın sonunda öğrencilerin akıllı telefonları yoğun şekilde kullanmalarında bilgiye erişme, eğlence, teknolojiye ayak uydurma, akıllı telefonların sağladığı kolaylıklar ve güven hissinin etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Erdem, Kalkın, Türen ve Deniz (2016) üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun akıllı telefondan ayrı kalma korkusu yaşadıklarını ve öğrencilerin akıllı telefonlarla günde ortalama 6 saatin üzerinde zaman harcadıklarını göstermiştir. Samaha ve Hawi (2016), üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada öğrencilerin çoğunluğunun akıllı telefon bağımlılığına karşı yüksek risk altında olduklarını belirlemiştir. Ayrıca akıllı telefon bağımlılığı ile akademik başarı arasında negatif yönde ters ilişki varken yaşama sevinci ile pozitif ilişki olduğu görülmüştür. Altundağ ve Bulut (2017), üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada kadın öğrencilerin problemlili akıllı telefon kullanımında erkek öğrencilere göre daha fazla risk altında olduğunu ortaya çıkarırken öğrencilerin sosyal medya kullanımının problemlili akıllı telefon kullanma düzeylerini artırdığı görülmüştür. Ertemel ve Pektaş (2018), üniversite öğrencileriyle akıllı telefon bağımlılıklarına ilişkin görüşmeler yapmıştır. Çalışmanın sonunda öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin yüksek düzeye yakın olduğu ve öğrencilerin akıllı telefonlarla sosyal medyayı aktif kullandıkları görülmüştür. Nikolopoulou ve Gialamas (2018), 12-18 yaş arasındaki öğrencilerle yaptığı çalışmada akıllı telefon bağımlılıklarının orta düzeyde olduğunu ve kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre akıllı telefon bağımlılıklarının daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Chang vd. (2019), 5.sınıf öğrencilerinin akıllı telefon kullanım durumlarını ve bağımlılık düzeylerini incelemiştir. Öğrencilerin akıllı telefonlarla haftada ortalama 11 saat zaman harcadıkları ve % 15'nin risk grubunda olduğu görülmüştür. Akıllı telefonlarla sık sık oyun oynayan, arkadaşlarıyla anlık mesajlaşan ve sosyal medyayı kullanan öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık riskinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan çalışmalar öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığına karşı yüksek risk altında olduklarını ortaya çıkarmıştır. Bazı

çalışmalarda aksi sonuçları olsa da çoğunlukla kadın öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin erkek öğrencilerden çoğunlukla yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan akıllı telefonların özellikle kişiler arası iletişim ve eğlence kategorilerindeki özellikleriyle öğrencilerin akıllı telefonlarla fazla zaman harcadıkları görülmüştür. Akıllı telefon bağımlılığı ve problemlili internet kullanımı sosyo-ekonomik durumlardan ve değişimlerden etkilenen ve zaman içerisinde giderek artan sorun olarak değerlendirilmektedir (Carbonell vd., 2018: 8-10; Dursun, Dönmez ve Akbulut, 2018: 34-37). Akıllı telefon bağımlılığı ile birlikte internet ve sosyal medya kullanımı da arttığından akıllı telefon bağımlılığının değerlendirilmesinde internet kullanımına ilişkin durumların da dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır (Durak ve Seferoğlu, 2018: 19-21). Araştırmalarda akıllı telefon bağımlılığının çoğunlukla cinsiyet ve yaş değişkenleri bağlamında incelendiği ortaya çıkmıştır. Akıllı telefon bağımlılığının daha genellenebilir sonuçlar ve değerlendirmeler için farklı örneklerde ve farklı değişkenlerle ilişkili olarak araştırılması önerilmektedir (Çakır ve Oğuz, 2017: 426; Liu vd., 2018: 251). Bu çalışmada öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri cinsiyetin yanında öğrenim görülen program, aile gelir durumu, internet kullanım tecrübesi gibi demografik değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca akıllı telefon bağımlılığı, öğrencilerin akıllı telefonları aktif şekilde kullanmasında etkisi olduğu düşünülen internet kullanım durumları çerçevesinde incelenmiştir. Bu çerçevede araştırmanın problemleri aşağıdadır;

1. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıkları hangi düzeydedir?
2. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri demografik bilgiler (cinsiyet, öğrenim görülen program, aile gelir durumu, internet kullanım tecrübesi) açısından nasıl farklılaşmaktadır?
3. Öğrenciler interneti hangi amaçlarla kullanmaktadır?

3. YÖNTEM

Bu çalışmada öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı ve interneti kullanma durumları nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeliyle incelenmiştir. Bu çalışmanın etik kurul izinleri Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 24.04.2020 tarihli ve 2020/03-10 sayılı karar ile alınmıştır.

3.1. Araştırma Grubu

Araştırma grubu meslek yüksekokulu farklı programlarda öğrenim gören 196 öğrenciden oluşmaktadır. Erkek öğrencilerin sayısı 105, kadın öğrencilerin sayısı 91'dir. Tablo 1'de öğrencilerin programlara göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Öğrenim Gördüğü Bölümler

	Bölümler	Sayı
Sosyal Programlar	Bankacılık ve Sigortacılık	23
	Büro Yönetimi ve Sekreterlik	21
	İşletme Yönetimi	20
	Maliye	16
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	18
	Sosyal Güvenlik	36
Teknik Program	Elektronik Teknolojisi	19

	Makine	18
	Mekatronik	25

Tablo 1’de gösterildiği gibi 134 öğrenci sosyal programlarda öğrenim görürken, 62 öğrenci teknik programlara devam etmektedir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerini belirlemek için Fidan (2016) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. 5’li likert tipinde (1: Kesinlikle Katılmıyorum - 5: Kesinlikle Katılıyorum) hazırlanan Mobil bağımlılık ölçeği; Belirginlik, Tolerans, Uzaklaşım, Duygusal değişim, Çatışma, Tekrarlama ve Mobil internet eğilimi olmak üzere yedi faktör ve 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach’s Alpha değeri 0,910 olarak belirlenmiş ve güvenilir olduğu görülmüştür. Öğrenciler ölçeğin maddelerine katılım durumlarını 1 ile 5 puan arasında derecelendirmiştir. Belirginlik faktöründeki maddeler, akıllı telefon kullanımının günlük hayatta en önemli faaliyet haline gelmesi ve diğer işlerin geri planda kalmasına neden olmasına yönelik değerlendirmeleri içerir. Öğrenciler Tolerans faktöründe akıllı telefonlarla harcanan zamana ilişkin değerlendirmeler yaparken, Uzaklaşım faktöründe akıllı telefonda uzak kalındığında ortaya çıkan psikolojik ve fizyolojik sorunları değerlendirmiştir. Duygusal değişim faktörü, akıllı telefonların öğrencilerde oluşturduğu ani duygusal değişimlere ilişkin ifadeleri içerirken, Çatışma faktöründe, akıllı telefonların öğrencinin sosyal çevresiyle yaşadığı sorunlara değinilmektedir. Tekrarlama faktörü öğrencilerin akıllı telefonları aşırı kullanmaya ara verseler de tekrar yoğun kullanmaya başlamalarına ilişkin değerlendirmeleri içerirken Mobil internet eğilimi faktöründe internetin akıllı telefonlar aracılığıyla kullanımına ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Diğer taraftan öğrencilerin cinsiyet, öğrenim görülen program, aile gelir durumu gibi demografik bilgileri ile internet kullanım durumlarına ilişkin veriler toplanmıştır. İnternet kullanım durumları; internete bağlanılan araçlar, internet kullanma sıklığı, interneti kullanma tecrübesi, interneti kullanma amaçları, kullanılan sosyal medya platformları gibi bilgileri içermektedir. Öğrencilere araştırmanın amacı ve ölçeğin neden doldurulduğuna ilişkin sunum yapılarak formları gönüllük esasına göre doldurmaları istenmiştir.

3.3. Veri Analizi

Araştırmada toplanan verilerin analizi için SPSS 20.0 programından yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılmadığı görülmüştür. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıklarını cinsiyet, sosyal ve teknik programlar açısından karşılaştırmak için Mann-Whitney U testi yapılırken öğrenim görülen program, aile gelir durumu ve internet tecrübesi açısından akıllı telefon bağımlılıklarını karşılaştırmak için Kruskal-Wallis testinden yararlanılmıştır. Ayrıca toplanan verilerin ortalama, frekans ve yüzde değerlerine ilişkin betimsel analizler yapılmıştır. Ölçeğin maddelerine 28-140 arasında puan verilebilmektedir. Akıllı telefon bağımlılığı, 0-66 puan: Düşük düzeyde bağımlılık/Bağımlılık göstermez, 67-99 puan: Orta düzeyde bağımlılık, 100-165 puan: Yüksek düzeyde bağımlılık olacak şekilde yorumlanmıştır (Durak ve Seferoğlu, 2018: 14).

4. BULGULAR

Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerine ilişkin betimleyici istatistik bilgileri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Akıllı telefon Bağımlılık Düzeylerine İlişkin Betimleyici İstatistikler

Ölçek Faktörler	N	Min.	Mak.	Ortalama
Belirginlik	196	1	4.75	1.96

Tolerans		1	4.75	2.46
Uzaklaşım		1	4.50	2.08
Duygusal Değişim		1	3.25	2.13
Çatışma		1	3.50	1.98
Tekrarlama		1	4.25	2.12
Mobil İnternet Eğilimi		1	4.75	3.11
Akıllı telefon Bağımlılık Düzeyi		1	4.64	2.28

Tablo 2’de gösterildiği gibi öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin orta düzeye yakın olduğu görülmüştür. Akıllı telefon bağımlılığının faktörlerine ilişkin veriler incelendiğinde öğrencilerin Mobil internet eğilimi ve Tolerans diğer faktörlere göre daha yüksek düzeydeyken Belirginlik ve Çatışma faktörlerinin düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 3’te öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı toplam puanlarına ilişkin ortalama ve yüzde değerleri gösterilmiştir.

Tablo 3. Akıllı telefon Bağımlılığı Toplam Puanlara İlişkin Veriler

Gruplar	N	Yüzde (%)	Min.	Mak.	Ortalama
Düşük Düzey	114	58.16	28	66	49.33
Orta Düzey	70	35.72	67	98	79.58
Yüksek Düzey	12	6.12	100	130	110.66
Tüm gruplar					63.48

Öğrencilerin mobil bağımlılık ölçeği maddelerine verdikleri puanların toplamına göre üç gruba ayırdıkları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun (%58.16) düşük düzeyde akıllı telefon bağımlısı olduğu görülürken öğrencilerin % 35.72’sinin orta düzeyde bağımlı grubu oluşturduğu ortaya çıkmıştır. Yüksek düzeyde bağımlılık grubu ise öğrencilerin % 6.12’sini oluşturmaktadır. Tüm öğrencilerin toplam puanlarının ortalamasının orta düzeye yakın olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo 4’te öğrencilerin cinsiyetine göre akıllı telefon bağımlılık düzeylerine ilişkin Mann-Whitney U testi analiz sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4. Cinsiyete İlişkin Veriler

	Cinsiyet	N	Ortalama	Sig.
Akıllı telefon Bağ. Düzeyi	Erkek	105	2.10	.002*
	Kadın	91	2.45	

*p<0,05

Öğrencilerin cinsiyete göre akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin anlamlı şekilde farklılaştığı ortaya çıkmıştır. Kadın öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri programa göre akıllı telefon bağımlılık düzeylerine ilişkin Kruskal-Wallis testi analiz sonuçları Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğrenim Görülen Programlara İlişkin Veriler

	Program	N	Ortalama	Sig.
Akıllı telefon Bağ. Düzeyi	Bankacılık	23	2.00	.000*
	Büro Yönetimi	21	2.53	
	İşletme Yönetimi	36	2.60	

	Maliye	16	2.49	
	Muhasebe	18	2.17	
	Sosyal Güvenlik	20	2.49	
	Elektronik	19	2.07	
	Makina	18	1.79	
	Mekatronik	25	2.02	

*p<0,05

Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin öğrenim görülen programa göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. İşletme yönetimi programındaki öğrencilerin akıllı telefon bağımlılıkları diğer programlara göre daha yüksek düzeydeyken Makine programındaki öğrenciler diğer programlara göre daha düşük düzeydedir. Sosyal programlar ve teknik programlar düzeyinde öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerine ilişkin Mann-Whitney U testi analiz sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Sosyal Programlar ve Teknik Programlara İlişkin Veriler

	Bölüm	N	Ortalama	Sig.
Akıllı telefon Bağ. Düzeyi	Sosyal Programlar	134	2.40	.000*
	Teknik Programlar	62	1.97	

*p<0,05

Sosyal programlarda öğrenim gören öğrencilerin teknik programlar öğrencilerine göre akıllı telefon bağımlılık düzeyleri anlamlı şekilde yüksek çıkmıştır. Aile gelir durumuna göre öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerine ilişkin Kruskal-Wallis testi analiz sonuçları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Aile Gelir Durumuna İlişkin Veriler

	Gelir Durumu	N	Ortalama	Sig.
Akıllı telefon Bağ. Düzeyi	Düşük	136	2.28	.782
	Orta	55	2.20	
	Yüksek	5	2.43	

Öğrencilerin aile gelir durumları incelendiğinde çoğunluğunun düşük gelir grubunda oldukları görülmüştür. Diğer taraftan öğrencilerin aile gelir grupları açısından akıllı telefon bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır. Farklı gelir gruplarındaki sahip öğrencilerin mobil bağımlılıklarının benzer olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin internet kullanım tecrübesi açısından akıllı telefon bağımlılık düzeylerine ilişkin Kruskal-Wallis testi analiz sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. İnternet Kullanımına İlişkin Veriler

	İnternet Tecrübesi	N	Ortalama	Sig.
Akıllı telefon Bağ. Düzeyi	1-4 Yıl	48	2.04	.001*
	5-9 Yıl	109	2.38	
	10 Yıl-Üzeri	39	2.33	

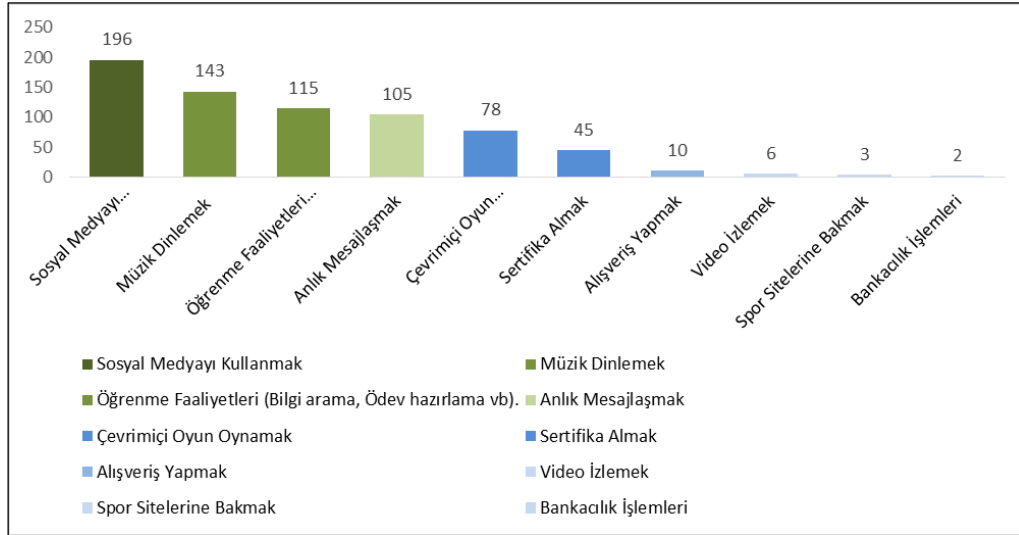
*p<0,05

Öğrencilerin çoğunluğunun 5-9 yıl arasında interneti kullandıkları belirlenirken internet kullanım tecrübeleri açısından akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Öğrencilerin internet kullanım tecrübesi arttıkça akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin arttığı görülmüştür. Öğrencilerin internete bağlanmak için kullandıkları cihazların bilgisi Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. İnternete Bağlanmak İçin Kullanılan Cihazlar

Kullanılan Cihazlar	Öğrenci Sayısı
Akıllı telefon	196
Dizüstü Bilgisayar	80
Tablet Bilgisayar	12

Öğrencilerin tamamının internete akıllı telefonlar ile bağlandıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca dizüstü bilgisayar kullanan öğrenciler de bulunmaktadır. Az sayıdaki öğrencinin tablet bilgisayar kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin interneti kullanma amaçlarını belirlemek için seçenekler sunulmuştur. Bu seçeneklerden kendilerine uygun olanlardan birden fazla işaretleme yapmışlardır. Öğrencilerin interneti kullanma amaçlarına ilişkin veriler Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin interneti kullanma amaçları

Öğrencilerin tamamının sosyal medya kullanıcısı olduğu yoğunlukla bu platformları kullandıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğunun interneti müzik dinlemek, arkadaşları ve ailesiyle anlık mesajlaşmak ve eğitim almak amacıyla da interneti kullanmaktadır. Diğer taraftan öğrencilerin bir kısmının çevrimiçi oyunlar oynadıkları ve sertifika almak amacıyla faaliyette bulunduğu görülmüştür. Az sayıda öğrencinin alışveriş yapmak ve film izlemek gibi etkinlikler yaptığı belirlenmiştir. Öğrencilerin kullandıkları sosyal medya platformları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Sosyal Medya Platformu	Öğrenci Sayısı
WhatsApp	196
Instagram	148
Facebook	80
Twitter	49
Snapchat	10

Öğrencilerin WhatsApp ve Instagram'ı yoğun şekilde kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bir kısım öğrenciler de Facebook ve Twitter kullanıcılarıdır.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma meslek yüksekokulu öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerini akıllı telefon bağımlılığın alt boyutları, cinsiyet, öğrenim görülen program, aile gelir durumu ve internet kullanım tecrübesi açısından incelemiştir. Ayrıca akıllı telefon bağımlılığı öğrencilerin internet kullanım durumlarına ilişkin toplanan verilerle birlikte değerlendirilmiştir. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri açısından düşük, orta ve yüksek düzeyde bağımlılık gösteren üç gruba ayrıldığı belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun düşük ve orta düzeyde akıllı telefon bağımlısı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca akıllı telefon bağımlılığına ilişkin alt faktörler incelendiğinde öğrencilerin mobil internet eğilimi en yüksek ortalamaya sahiptir. Mobil internet eğilimi faktörü öğrencilerin internete erişimde akıllı telefonların kullanımına ilişkin değerlendirmeleri içermektedir. Bu değerlendirmeler çerçevesinde öğrencilerin internet ortamındaki faaliyetlerini akıllı telefon ile yaptıkları için kullanım süresinin arttığı söylenebilir. Bu durumun akıllı telefonların internete erişim fırsatı vermesi ve mobil internet kullanımının yaygınlaşması ve kolaylaşmasıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Akıllı telefon bağımlılığı ve mobil internet eğilimine ilişkin sonuçlar Aktaş ve Yılmaz (2017) 'ın üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılıklarını incelediği çalışmasıyla benzerdir. Akıllı telefon bağımlılığı Tolerans faktöründe akıllı telefon kullanımında zaman yönetimine ilişkin maddeler bulunmaktadır. Öğrenciler akıllı telefonları kullanırken zamanı kontrol etmekte biraz zorlanırken, düşündüklerinden fazla zaman harcayabilmektedir. Akıllı telefonların kolay taşınabilir olması, her yerden internete erişebilme imkânı sunmasının öğrencilerin bu aygıtlarla gereğinden fazla zaman harcamalarına neden olabilmektedir. Bu durum Erdem vd. (2016) 'nin öğrencilerin akıllı telefonla fazla zaman geçirdiklerini belirlediği çalışmasıyla uyumludur. Belirginlik ve Çatışma faktörlerine ilişkin öğrencilerin değerlendirmeleri diğer faktörlere göre daha düşük düzeydedir. Belirginlik faktörü akıllı telefonların kullanımının gündelik yaşamdaki faaliyetlerin önüne geçmesine ilişkin değerlendirmeleri içerirken Çatışma faktöründe akıllı telefonların bireyde sosyal ve psikolojik açıdan oluşturduğu problemler ve yaşadıkları çelişkiler değerlendirilir. Bu çerçevede akıllı telefon bağımlılığı öğrencilerin gündelik yaşamlarını engelleme ve sosyal yaşamlarını olumsuz etkileme açısından düşük düzeyde kalmıştır. Öğrenciler akıllı telefonları sosyal yaşamlarında aktif kullansa da bu durumun sosyal ilişkilerini engellemesinin ve akıllı telefonların aşırı kullanımına ilişkin yaşadıkları psikolojik çelişkinin riskli düzeyde olmadığı söylenebilir. Kuang-Tsan ve Fu-Yuan (2017)' nin akıllı telefonların kişiler arası iletişimi ve sosyal yaşama ilişkin memnuniyeti artırabildiğini ortaya çıkardığı çalışmasının sonuçları bu durumu desteklemektedir. Öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı Uzaklaşım, Duygusal Değişim ve Tekrarlama faktörleri açısından düşük ve orta düzey arasındadır. Bu faktörlerde öğrenciler akıllı telefonlardan uzak kaldıklarında huzursuzluk hissetme, akıllı telefonların fiziksel açıdan olumsuz etkileri ile duygusal açıdan rahatlama ve güvende hissetmelerine ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. Öğrencilerin değerlendirmeleri incelendiğinde akıllı telefon bağımlılığının psikolojik ve fizyolojik açıdan düşük ve orta düzey arasında olumsuz etkisi söz konusudur. Diğer taraftan akıllı telefon bağımlılığı öğrencilerin duygusal açıdan rahatlamalarına katkı sağladığı belirlenmiştir. Akıllı telefonlardan uzak kalmanın öğrencileri mutsuz ve huzursuz edebilme potansiyeli vardır ancak bu durum yüksek düzeyde değildir. Duygusal açıdan ise öğrenciler akıllı telefonları kullanırken kendilerini rahat hissetmektedir. Benzer şekilde Bulduklu ve Özer (2016) yaptıkları çalışmada akıllı telefonlarla gereğinden fazla zaman geçirmenin fiziksel ve psikolojik sağlığı olumsuz etkileyebileceğini ancak akıllı telefonların stres ve baskıyı azaltma ve güven hissi oluşturma noktasında katkılarının olabileceğini ortaya çıkarmıştır. Öğrenciler akıllı telefonları daha çok iletişim ve eğlence amaçlı kullandıklarından

akıllı telefonların öğrencileri mutlu eden ve sosyal ilişkilerini geliştiren bir etkisinin olmasının akıllı telefon bağımlılığının psikolojik, fiziksel ve duygusal etkilerinin düşük ve orta düzey arasında kalmasında etkisi olabilir.

Kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre akıllı telefon bağımlılığı açısından daha yüksek düzeydedir. Bu durum Hong, Chiu ve Huang (2012)'ın bulgularıyla benzer şekildedir. Kadın öğrencilerin WhatsApp ve Instagram gibi platformları erkek öğrencilere göre daha fazla kullanmasının yanında yüz yüze iletişimden çok dolaylı iletişimi tercih etmelerinin bu duruma etkisi olduğu düşünülmektedir (Altundağ ve Bulut, 2017: 1676-1677; Chiu, Hong ve Chiu, 2013: 7-8). Araştırmanın verileri de bu durumu doğrulamaktadır. Kadın öğrenciler akıllı telefonları aracılığıyla interneti daha çok sosyal medya ve anlık mesajlaşmak amacıyla yoğun kullanmaktadır. Erkek öğrencilerde ise sosyal medya, çevrimiçi oyun oynamak daha çok öne çıkmaktadır. Bu faaliyetler değerlendirildiğinde akıllı telefonlarda sosyal iletişim günlük hayatta en sık yapılan faaliyet türü olduğundan kadın öğrencilerin daha çok risk altında bulunmalarına neden olmaktadır. Sosyal programlarda öğrenim gören öğrencilerin teknik programlarda öğrenim gören öğrencilere göre akıllı telefon bağımlılık düzeyleri daha yüksektir. Sosyal programlarda öğrenim gören öğrencilerin interneti daha aktif kullanmaları ile bu programlarda kadın öğrencilerin sayısının erkek öğrencilere göre fazla olmasının akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin daha yüksek çıkmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Aile gelir durumu açısından öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Bu durum günümüzde akıllı telefona sahip olma durumu ve internet erişiminin toplumun tamamına yayılmasıyla ilgili olabilir. Nitekim Türkiye İstatistik Kurumu 2020 yılı verilerine göre ülkemizde üniversite öğrencilerinin %99,8'i akıllı telefon kullanırken %98,7'si interneti kullanmaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2020). Öğrencilerin interneti kullanma tecrübesi arttıkça akıllı telefon bağımlılık düzeyleri anlamlı şekilde artmaktadır. Öğrencilerin internetteki teknik becerileri arttıkça ve farklı uygulamaları gördükçe bu ortamlarda daha fazla zaman harcadıkları düşünülmektedir.

Öğrencilerin internete erişim için en çok yararlandıkları aygıt olarak akıllı telefonlar dikkat çekmektedir. Dizüstü ve tablet bilgisayarları kullanan öğrenciler olsa da akıllı telefonlar kolay taşınabilirlik, gelişmiş işlevsel özellikler ve internete erişim kolaylığı fırsatı vermesiyle daha çok tercih edilmektedir (Santana-Vega, Gómez-Muñoz ve Feliciano-García, 2019: 2-3). Öğrenciler akıllı telefonlar aracılığıyla interneti sosyal medyaya erişmek, müzik dinlemek, öğrenme faaliyetlerinde bulunmak (Bilgi aramak, eğitim almak vb.) ve anlık mesajlaşmak amacıyla yoğun şekilde kullanmaktadır. Ayrıca bir kısım öğrenciler çevrimiçi oyun oynamak ve sertifikalı programlara katılmak amacıyla da kullanmaktadır. Ancak öğrencilerin çevrimiçi alışveriş yapmak ve bankacılık işlemlerini gerçekleştirmek gibi faaliyetlerde pek fazla bulunmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin ekonomik özgürlüklerini henüz elde etmemiş olmalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin anlık mesajlaşma ve bilgi paylaşım programı WhatsApp ile Instagram gibi sosyal medya ortamlarını yaygın şekilde kullanmaları ile interneti kullanma amaçları birbirleriyle uyumludur. Farklı çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Aktaş ve Yılmaz, 2017: 97; Minaz ve Çetinkaya Bozkurt, 2017: 283).

Sonuç olarak öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı yüksek düzeyde olmasa da öğrenciler açısından riskli düzeylere çıkabilme potansiyeli bulunmaktadır. Ayrıca mobil interneti kullanma eğiliminin yüksek olması dikkat çekicidir. Akıllı telefon bağımlılığı cinsiyet, öğrenim görülen program ve internet kullanım tecrübesine göre farklılaşmıştır. Ülkemizde akıllı telefonların farklı gelir grubuna sahip öğrencilerin kullanabildiği bir aygıt olduğu için aile gelir durumu açısından bir farklılık oluşmamıştır. Akıllı telefonların internet erişim, sosyal medya ve eğlence amaçlı olarak yoğun kullanılması akıllı telefon bağımlılığını artırabilmektedir. Bu araştırma meslek yüksekokulu öğrencileriyle nicel veriler toplanarak yürütülen bir tarama araştırmasıdır. Akıllı telefon bağımlılığı araştırma grubunun özelliklerine göre değişebildiğinden farklı ülkelerde ve farklı örneklerde

Öztürk, M. (2021) Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı ve İnterneti Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 23(41), 266-278.

çalışılmasının genellenebilir sonuçlara ulaşılması anlamında katkı sağlayabilir. Ayrıca öğrencilerin öğrencilerle akıllı telefon bağımlılık düzeylerine ilişkin nitel veriler (Görüşme, Gözlem vb.) toplanarak nicel verilerle birlikte değerlendirmeler yapılabilir.

Etik Beyan

Bu çalışmanın etik kurul izinleri Aksaray üniversitesi insan araştırmaları etik kurulundan 24.04.2020 tarihli ve 2020/03-10 sayılı karar ile alınmıştır.

Katkı Oranı Beyanı

Çalışmadaki yazar çalışmanın yazılmasından taslağın oluşturulmasına kadar tüm süreçlere katkı yapmış ve nihai halini okuyarak onaylamıştır.

Çatışma Beyanı

Yapılan bu çalışma gerek bireysel gerekse kurumsal/örgütsel herhangi bir çıkar çatışmasına yol açmamıştır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, H., ve Yılmaz, N. (2017). Üniversite Gençlerinin Yalnızlık ve Utangaçlık Unsurları Açısından Akıllı Telefon Bağımlılığı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 85-100.
- Altundağ, Y. ve Bulut, S. (2017). Aday Sınıf Öğretmenlerinde Problemlili Akıllı Telefon Kullanımının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1670-1682.
- Carbonell, X., Chamarro, A., Oberst, U., Rodrigo, B. ve Prades, M. (2018). Problematic Use Of The Internet and Smartphones in University Students: 2006–2017. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(3), 475-488.
- Chang, F. C., Chiu, C. H., Chen, P. H., Chiang, J. T., Miao, N. F., Chuang, H. Y. ve Liu, S. (2019). Children's Use Of Mobile Devices, Smartphone Addiction and Parental Mediation in Taiwan. *Computers in Human Behavior*, 93, 25-32.
- Chen, L., Yan, Z., Tang, W., Yang, F., Xie, X. ve He, J. (2016). Mobile Phone Addiction Levels And Negative Emotions Among Chinese Young Adults: The Mediating Role Of Interpersonal Problems. *Computers in Human Behavior*, 55, 856-866.
- Chiu, S. I., Hong, F. Y. ve Chiu, S. L. (2013). An Analysis On The Correlation And Gender Difference Between College Students' Internet Addiction and Mobile Phone Addiction İn Taiwan. *ISRN Addiction*, 2013, 1-11.
- Cho, M. (2014). The Relationships Among Smart Phone Use Motivations, Addiction, And Self-Control İn Nursing Students. *Journal of Digital Convergence*, 12(5), 311–323.
- Çakır, Ö. ve Oğuz, E. (2017). Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 418-429.
- Davidovitch, N. ve Yavich, R. (2018). Usage of Mobile Phone Applications and Its Impact on Teaching and Learning. *International Journal of Higher Education*, 7(1), 1-9.
- Deng, L., Ku, K. Y. L. ve Kong, Q. (2019). Examining Predictive Factors And Effects Of In-Class Multitasking With Mobile Phones. *Interactive Technology and Smart Education*. 16 (1), 49-58.
- Durak, H. ve Seferoğlu, S. S. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanımları ve Bağımlılık Düzeyleriyle İlgili Unsurlar. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 1-23.

Öztürk, M. (2021) Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı ve İnterneti Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 23(41), 266-278.

- Dursun, O. O., Donmez, O. ve Akbulut, Y. (2018). Predictors of Cyberloafing among Preservice Information Technology Teachers. *Contemporary Educational Technology*, 9(1), 22-41.
- Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U. ve Deniz, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 923-936.
- Ertemel, A. V. ve Pektaş, G. Ö. E. (2018). Dijitalleşen Dünyada Tüketici Davranışları Açısından Mobil Teknoloji Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 18-34.
- Fidan, H. (2016). Mobil Bağımlılık Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Geçerliliği: Bileşenler Modeli Yaklaşımı. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3, 433-469.
- Han, L., Geng, J., Jou, M., Gao, F. ve Yang, H. (2017). Relationship Between Shyness And Mobile Phone Addiction In Chinese Young Adults: Mediating Roles Of Self-Control And Attachment Anxiety. *Computers in Human Behavior*, 76, 363-371.
- Hao, Z., Jin, L., Li, Y., Akram, H. R., Saeed, M. F., Ma, J., ve Huang, J. (2019). Alexithymia And Mobile Phone Addiction In Chinese Undergraduate Students: The Roles Of Mobile Phone Use Patterns. *Computers in Human Behavior*, 97, 51-59.
- Hong, F. Y., Chiu, S. I. ve Huang, D. H. (2012). A Model Of The Relationship Between Psychological Characteristics, Mobile Phone Addiction And Use Of Mobile Phones By Taiwanese University Female Students. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2152-2159.
- Hwang, Y. ve Park, N. (2015). Adolescents' Characteristics And Motives In Predicting Problematic Mobile Phone Use. *International Telecommunications Policy Review*, 22(2), 43-66.
- Işık, M. ve Kaptangil, İ. (2018). Akıllı Telefon Bağımlılığının Sosyal Medya Kullanımı ve Beş Faktör Kişilik Özelliği ile İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinden Bir Araştırma. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 7(2), 695-717.
- Jiang, Z. ve Zhao, X. (2016). Self-Control And Problematic Mobile Phone Use In Chinese College Students: The Mediating Role Of Mobile Phone Use Patterns. *BMC psychiatry*, 16(1), 1-8.
- Kim, J. H., Seo, M. ve David, P. (2015). Alleviating Depression Only To Become Problematic Mobile Phone Users: Can Face-To-Face Communication Be The Antidote?. *Computers in Human Behavior*, 51, 440-447.
- Kuang-Tsan, C. ve Fu-Yuan, H. (2017). Study On Relationship Among University Students' Life Stress, Smart Mobile Phone Addiction, And Life Satisfaction. *Journal of Adult Development*, 24(2), 109-118.
- Liu, Q. Q., Zhang, D. J., Yang, X. J., Zhang, C. Y., Fan, C. Y. ve Zhou, Z. K. (2018). Perceived Stress And Mobile Phone Addiction In Chinese Adolescents: A Moderated Mediation Model. *Computers in Human Behavior*, 87, 247-253.
- Liu, Q. Q., Zhou, Z. K., Yang, X. J., Kong, F. C., Niu, G. F. ve Fan, C. Y. (2017). Mobile Phone Addiction And Sleep Quality Among Chinese Adolescents: A Moderated Mediation Model. *Computers in Human Behavior*, 72, 108-114.
- Minaz, A. ve Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2017). Investigation Of University Students Smartphone Addiction Levels And Usage Purposes In Terms Of Different Variables. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Social Sciences Institute*, 9(21), 268-286.

Öztürk, M. (2021) Öğrencilerin Akıllı Telefon Bağımlılığı ve İnterneti Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 23(41), 266-278.

- Nayak, J. K. (2018). Relationship Among Smartphone Usage, Addiction, Academic Performance And The Moderating Role Of Gender: A Study Of Higher Education Students in India. *Computers & Education*, 123, 164-173.
- Nikolopoulou, K. ve Gialamas, V. (2018). Mobile Phone Dependence: Secondary School Pupils' Attitudes. *Education and Information Technologies*, 23(6), 2821-2839.
- Samaha, M. ve Hawi, N. S. (2016). Relationships Among Smartphone Addiction, Stress, Academic Performance, And Satisfaction With Life. *Computers in Human Behavior*, 57, 321-325.
- Santana-Vega, L. E., Gómez-Muñoz, A. M. ve Feliciano-García, L. (2019). Adolescents Problematic Mobile Phone Use, Fear Of Missing Out And Family Communication. *Comunicar. Media Education Research Journal*, 27(1), 39-47.
- Takao, M., Takahashi, S. ve Kitamura, M. (2009). Addictive Personality And Problematic Mobile Phone Use. *CyberPsychology and Behavior*, 12(5), 501-507
- Traş, Z. ve Öztemel, K. (2019). Facebook Yoğunluğu, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(1), 91-113.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması", [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679), (12.02.2021).
- Yang, X., Zhou, Z., Liu, Q. ve Fan, C. (2019). Mobile Phone Addiction And Adolescents' Anxiety And Depression: The Moderating Role Of Mindfulness. *Journal of child and family studies*, 28(3), 822-830.
- Yılmaz, G., Şar, A. H. ve Civan, S. (2015). Investigation of Adolescent Mobile Phone Addiction by Social Anxiety Effect of Some Variable. *Online Journal Of Technology Addiction & Cyberbullying*, 2(2), 20-37.